

EMMASTE PÕHIKOOLI KUNSTIÕPETUSE AINEKAVA 8. KLASSILE

1. 8. klassi kunstiõpetuse ainekavaga taotletakse, et õpilane:

- tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid
- kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid
- tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel
- analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nende vahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist. Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus
- kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle
- teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut
- mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

2. Tundide arv: 1 tund nädalas, kokku 35 tundi õppeaastas.

3. Kasutatav õppekirjandus:

Purre, A. (2005). Kunstiõpik 7.-9. klassile 1. osa. Kunstitehnikad. Kompositsioon.

Muuseumipedagoogika. Tartu: Atlex

Laanemäe, K., Levšenkova; J. Lüsi, A., Purre, A., (2008) Kunstiõpik 7.-9. klassile 2. osa. Muutuv kunst. Vormimängud. Multimeedia + DVD. Tartu: Atlex.

Laanemäe, K., Lüsi, A., Purre, A., Tšekulajeva; J. (2011) Tähelepanu! Valmis olla! KUNST! 16 kunstiprojekti. (Õpilaseraamat). Tallinn: MTÜ Loovalt tulevikku.

Laanemäe, K., Lüsi, A., Purre, A., Tšekulajeva; J. (2011) Tähelepanu! Valmis olla! KUNST! 16 kunstiprojekti. (Õpetajaraamat). Tallinn: MTÜ Loovalt tulevikku ([raamatu digiversioon](#))

Rehepapp, M (2012) Disainispikker. Eesti Kunstiakadeemia. Tallinn

KUNST. Kaljujoonistest kaasaegse kunstini. Toimetaja Andrew Graham-Dixon (2010). Tallinn: "Varrak"

Raid, A. (2012) Kaasaegse kunsti õpetamine installatsiooni näitel põhikooli III astmes ja gümnaasiumis. [Magistritöö \(Tallinna Ülikool\)](#)

Lingid (õpikeskkonnad):

[Kunstiõpetaja ainepraktikum, õppematerjalid ja tunnikavad](#)

[MTÜ Loovalt Tulevikku, õppematerjalide kogu](#)

[Kunstiteadlikkuse keskus, e-õppematerjalide kogu ja 24h galerii](#)

4. TEEMAD

4.1. AUTOMAATSTART (JOAN MIRO). (4 tundi)

Automatism, mõtlemast hoidumine, Miró meetod.

Spontaansete ja kontrollitud loomisvõtete kombineerimine.

Erinevad lahendusvariandid ja isikupärased teostusvõimalused.

Ülesanne: Maalida pilt, kasutades loomise lähtepunktina automatismi. Katsetada üht konkreetset võtet, mille järgi õppis kunstnik Joan Miró. Esmalt kasutada juhuslikkust ning seejärel kontrollitud

tegevust.

Õpitulemused: õpilane

- teab, mis on sürrealism ja automatism
- teab kunstnikke, kes kasutavad automatismi võtteid
- oskab kompimise ja vahetu tunde najal abstraherida objekte
- arendab varem visandatud abstraktsetest kujunditest edasi isikupäraseid tegelaskujud
- oskab maalida, kasutades automatismi töö lähtepunktina
- mõtleb läbi teose kompositsiooni.

4.2. LUGUDE JUTUSTAMINE OMA LOODUD TEGELASE KAUDU. (3-4 tundi)

Lugude jutustamine. Oma tegelase loomine ja kujutamine. Kunstnikud MARKO MÄETAMM JA KAIDO OLE.

1. Kunstniku jutustus: Täitsa lõpp.

2. Kunstniku jutustus: Sürraalne alter ego.

Ülesanne 1: Kirjutada lõpp väljamõeldud kunstniku John Smith'i (Kaido Ole ja Marko Mäetamm) loole.

Ülesanne 2: Luua lühijutustus superkangelasest e alter-egost, kes võitleb levinud pahedega ja kelle eesmärk on päästa maailm.

Meetod: Diskussioonid, paaristöö, ahelkirjutamine, individuaaltöö.

Õpitulemused: õpilane

- teab eesti kunstnikke Kaido Olet ja Marko Mäetamme
- loob lugusid ja tegelasi
- kujutab oma lugu pildiseeriana.

4.3. ASJA MÄLU. (3-4 tundi)

Mõistekaart, lugu, kirjakujuendus, performance. Teab järgmisi kunstnikke – Anu Pöder, Pablo Picasso, George Braque, Juan Gris, Kurt Schwitters ja Marcell Duchamp.

Ülesanne 1: Kirjutada enda jaoks mingi olulise asja mõtteskeem/mõistekaart, mõtestades asja sisemisi ja väliseid omadusi ja väärtusi. Kirjutada asjale juurde lugu ja leida sellele sobiv kirjakujuendus.

Ülesanne 2: Anda läbi performance'i asjale uus elu.

Meetod: Individuaal- ja grupitöö, dokumenteerimine.

Õpitulemused: õpilane

- oskab teha mõistekaarti
- on saanud grupitöö kogemuse performance'i esitamisel
- teab järgmisi kunstnikke – Anu Pöder, Pablo Picasso, George Braque, Juan Gris, Kurt Schwitters ja Marcell Duchamp.

4.4. SKULPTUURID. SKULPTORID. (1 tund)

Klassikaline skulptuur; Mäng "Skulptor".

Ülesanne: Uurida õpikust klassikalisi skulptuure (internetist) Teha happening, tajudes kogu kehaga nende skulptuuride kolmemõõtmelisust, staatikat ja dünaamikat, emotsioone ja tundeid.

Meetod: mäng, grupitöö ja pildistamine.

Õpitulemused: õpilane

- teab eesti klassikalise skulptuuri teoseid ja kunstnikke (August Weizenberg, Amandus Adamson)
- tajub skulptuuride kolmemõõtmelisust.

4.5. GROTESKNE, DÜNAAMILISE LIIKUMISEGA SKULPTUUR. (3 tundi) Loomine traadist karkassile. Installatsioon.

Tradist karkassile makulatuurist, kipsisidemest ja akrüülvärvidega maalituna.

Ülesanne on luua skulptuur, rühma poolt valitud teemasse sobituv tegelane, kellele antakse tegevusele omane liikuvus ja välimus ning paigutatakse tegelane loodud sobilikku keskkonda.

(Nt "Jalgpallimeeskond", „Kalastajad“, „Suguharu“, „Punk on lahe!, „Kalevipoja võitlus...“, kirjanduse- või filmikangelased...)

Õpitulemused: õpilane

- suudab teha koostööd kaaslasega
- luua groteskset, dünaamilist skulptuuri
- teab mõisteid, proportsioon, dünaamiline ja staatiline, skulptuur, büst, monument, ausammas, stiil.

4.6. ORIGINAAL. ÕPPEKÄIK MUUSEUMISSE VÕI NÄITUSELE. (1-3 tundi)

Meetodid: õppekäik ja vestlused, muuseumipoolsed meetodid, töölehed. Digiarhiivi korral küsimuste esitamine klassis.

Õpitulemused: õpilane

- puutub kokku originaalteostega
- omandab muuseumikäimise harjumusi
- saab teada konkreetse näituse autoritest ja teemadest.

4.7. KAHE KIVI MÄNG. Vormide uurimine.

MITMEST ÜKS. VORMI TRANSFORMEERIMINE. Abstraktne skulptuur.

SKULPTUUR. Kunstnikud JEAN ARP JA EDGAR VIIES (2 tundi)

Ülesanne 1: Tuletada maakividest erinevaid vormisuhteid ja vaadelda neid erinevatest rakurssidest.

Ülesanne 2: Muuta abstraktsed vormid omavahel ühendades uueks äratuntavaks vormiks. Pealkiri loodud teosele.

Meetodid: mäng, uurimine, katsetamine ja abstraherimine.

Õpitulemused: õpilane

- on uurinud erinevaid vorme
- oskab luua olemasolevatest detailidest uusi kooslusi
- on uurinud vormide suhet tasapinnaga ja vormide suhtlemist omavahel
- oskab leida seoseid omadussõnade ja vormide vahel (kerge, raske, püsiv, ebakindel, liikuv, staatiline)
- tunneb kunstnike Jean Arp ja Edgar Viiese loomingut ja võrdleb neid omavahel
- teab, mis on stiliseerimine ja transformeerimine
- oskab luua omanäolisi miniskulptuure.

4.8. MONOKROOMNE REAALSUS; SKULPTUUR; MONOKROOMSE SKULPTUURI LOOMINE. Kunstnikud GEORGE SEGAL JA TARMO SALIN. (1-2 tundi)

Ülesanne: Katta minivorm umbes 1-3 mm ühevärvilise plastiilini kihiga jälgides hoolega eseme vormi.

Soovi korral täiendada vormi faktuuriga.

Meetod: kompamine ja katmine.

Õpitulemused: õpilane

- teab kunstnikke George Segal ja Tarmo Salini
- teab, mis on patineerimine, monokroomsus ja mullaž
- tunnetab füüsiliselt eseme vormi.

4.9 VARJUDEST LAETUD; INSTALLATSIOON; VALGUSE-JA VARJU MÄNG; VALGUSE LIIGUTAMINE. (4 tundi)

Ülesanne: Luua grupidööna installatsioon liikuvate varjudega ja teha sellest võimalusel helitaustaga video. Kasutada võib ka PVC suuri tahvleid millele jäädvustatu varjud moodustavad kompositsiooni(kontuurid joonistada ja maalida, katta joontega vms) . Varju moodustavad PVC materjalid loodud PROFIILED INIMNÄOD

Meetod: vestlus, grupi- ja/või individuaalne töö, dokumenteerimine võimalusel videona.

Õpitulemused: õpilane

- oskab nimetada kunstnikke, kes on loonud installatsioone
- on omandanud kogemused ühise installatsiooni loomisel
- saab kogemuse teha oma installatsioonist helitaustaga video.

4.10. MIS TEEB KRUUSIST PIIMAKRUUSI ; DISAIN; SEOS VORMI JA FUNKTSIOONI VAHEL. (kasutada guaššvärve) (2 tundi)

Ülesanne: 1. Variant: Joonistada esmalt klaas või kruus, siis eriline klaas või kruus, seejärel piimaklaas või kruus, järgmisena piimaklaas väikelapsele, ja piimaklaas kooli. Vaadata tulemusi ja arvata koos, kellele on kruusid joonistatud. Lõpetuseks joonistada vabal valikul veel üks klaas või kruus (mahla, kohvi, tee, kokakoola jne. tarvis). Teistele välja ütlemata arvatakse taas, millega on tegu.

Meetod: visandamine, vestlus.

2. variant, kui on võimalus teostada töö keraamiliselt savist ning põletada töökojas. (3 tundi)

Õpitulemused: õpilane

- vabaneb rutiinsest mõtlemisest
- arendab visandamisoskust konkreetset eesmärgil
- mõtleb seostest vormi ja funktsioonide vahel.

4.11. MAJA KUI GEOMEETRILINE KANTS. (2 tundi) Rütmid meie ümber. Majale uue rütmi otsimine. (abstraheerimine, arhitektoonika) Luua teos geomeetristest kujunditest; ristuvate pindade täitmiseks kasutada pinnafaktuure ja maalimist, ka kollaaži.

Ülesanne: Pildistada, otsida ajakirjadest või internetist erinevaid maju. Jagada majad geomeetristeks kujunditeks (uksed, aknad, katuseviilud kui riskülid, kolmnurgad ja ringid). Joonistada maja järgi geomeetriste kujundite kompositsioon. Seejärel joonistada ainult piirjooned, ilma detailideta, Luua maja piirjoonte sisse uus kompositsioon, unustades uksed ja aknad. Oluline on rütm ehk arhitektoonika. Lõpuks panna neli pilti kokku ja arutada, kuidas majad muutusid.

Õpitulemused. Õpilane

- märkab geomeetriste rütme enda ümber
- arendab abstraheerimisoskust
- teab, mis on arhitektoonika ja oskab seda kavandada.

4.12. EI KUULE, EI NÄE! Ümbritseva keskkonna tajumine. (1 tund)

Ülesanne 1: Kõrvulukustav vaikus. Pilt ilma helita.

Panna ühte kõrva tropp ja pöörata teistele selg. Teised samal ajal tekitavad helisid. Proovitakse aru saada kust heli tulevad. Seejärel pannakse tropid mõlemasse kõrva. Mis muutub, kuidas tajutakse ümbrust? Koputada erinevatele materjalidele ja proovida neid kuulata. Kuidas saada aru, mis on mis? Materjalide tajumine puudutuste abil.

Ülesanne 1. Kõrvulukustav vaikus. Pilt ilma helita.

Panna ühte kõrva tropp ja pöörata teistele selg. Teised samal ajal tekitavad helisid. Proovitakse aru saada kust heli tulevad. Seejärel pannakse tropid mõlemasse kõrva. Mis muutub, kuidas tajutakse ümbrust? Koputada erinevatele materjalidele ja proovida neid kuulata. Kuidas saada aru, mis on mis?

Materjalide tajumine puudutuste abil.

Ülesanne 2. Paneme silmad kinni. Mis juhtub kottpimedas.

Katta silmad salliga kinni ja liikuda klassiruumis ringi. Mis muutub, kuidas tajutakse ümbritsevat?

Kas on ebamugav? Mis on puudu? Mis tundeid tekitab pimedus? Kas kuulmine aitab orienteeruda?

Koputada materjalide. Kas tajutakse midagi muud (lõhnad, temperatuur, õhu liikumine ruumis)?

ÜLESANNE: LUUA saadud kogemuste põhjal 10X10 cm miniatuursed meeleolupildid. Grupitöö.

Kuidas maalida põnevalt, tunnetuslikult klaasis olevat: „TEMPERATUUR”; „ÕHU LIIKUMINE”

„VAIKUS”, „PIMEDUS”, „KLASSI HELID”, „KLASS KINNISTE SILMADEGA NÄHTUNA”,

„LÕHN(ad) KLASSIS”, erinevate materjalide puudutamisel tajutav tunne”PEHME”, KARE”,

KARVANE”, koputamisel materjalile tekkinud heli”HELI KOPUTAMISEL...” jne.

Õpitulemused: õpilane

- mõistab, kui oluline on inimesele kuulmine
- tajub, mis juhtub, kui kuulmine osaliselt kaob
- arutleb, kuidas saada hakkama, kui ei kuule
- märkab seda, mida muidu tähele ei pane (et ta näeb)
- avastab teistmoodi maailma
- mõistab oma keha toimimist ja reaktsioone
- saab aru, kuidas me ümbritsevat maailma tajume.

4.13. KUI PIKK ON PASTAKA ELUIGA? MÕELDES SÄÄSTMISELE. (1 tund)

Ülesanne: Loetled enda ümber olevaid esemeid. 1. tooteid, 2. koolikotist esemeid, 3. enda küljes olevaid tooteid (rõivad, ehted, telefonid, jalatsid). Kirjutada paberile esemed eluea järgi tabelitesse (lühike, keskmine, pikk eluiga). arutada esemete kestvuse teemal. Kas nende eluiga on põhjendatud, kas mõne eluiga saaks pikendada? Mis juhtub toodetega, kui neid enam ei vajata? Kui palju kulub minul elu jooksul esemeid?

Meetod: grupitööd, arutlused.

Õpitulemused: õpilane

- märkab, et esemel on eluiga
- uurib, kas eluiga on õigustatud
- huvitub, mis saab esemetest edasi, kui neid enam ei vajata
- püüab mõista, miks tegelikult asju nii tihti vahetatakse
- õpib rakendama spontaanseid lahendusi.

4.14. MÄNGUASJA TEINE ELU: TAASKASUTUS / DISAINIMINE. (3-4 tundi)

Ülesanne: Luua liikuv objekt vanast mänguasjast.

Meetod: individuaaltöö.

Õpitulemused: õpilane

- mõtleb taasaksutuse peale kunstis
- oskab luua kunstiobjekti kasutatud asjast, ühendades seda erinevate materjalidega.

4.15. KUIDAS ME ARU SAAME. 1. KUS MA ELAN? 2. TEEME TÄPSELT NII NAGU

ÖELDI; Mitmetimõistmine, skeemide joonistamine. (1 tund)

Ülesanne 1. Kus ma elan?

Jagada klass paarideks. Parem, kui on teineteist varem külastatud. Joonistada paberile skeem, kuidas minu juurde saab tulla. Alustada mingist tuttavast punktist. Esialgu paarilisele ei näita. Keerata seljad vastamisi ja püüda seletada, kuidas minu juurde saab. Paariline joonistab seletuse järgi skeemi. Kui mõlemal on valmis, võrrelda tulemusi.

Ülesanne 2. Teeme täpselt nii nagu öeldi.

Igähel on A4 paber. Täidetakse sõnasõnalt korraldusi nii, et naabri poole ei piilu ja küsimusi ei esita.

Korraldused:

Murra paber keskelt kokku.

Rebi paberi paremast servast nurk ära.

Murra seesama paber uuesti kokku.

Rebi paberi paremast servast nurk ära.

Murra seesama paber uuesti kokku.

Rebi paberi paremast servast nurk ära.

Võtta paberid uuesti lahti ja tõsta üles pea kohale. Vaadata kui palju erinevaid variante saadi.

Meetod: individuaal- ja grupitööd.

Õpitulemused: õpilane

- märkab detaile oma harjumuspärases keskkonnas
- arendab verbaalset mõtlemist
- harjutab skemaatilist mõtlemist
- arendab visuaalset eneseväljendust
- pöörab tähelepanu sõnadele, terminitel
- märkab, et sõnastus võib olla mitmetimõistetav
- märkab verbaalse väljenduse olulisust.

4.16. LIIKLUSMÄRGID KOOLIS: Kavandamine kui protsess. Hoiatusmärgid Eesõigusmärgid Keelumärgid Mõjualamärgid Kohustusmärgid Osutusmärgid Juhatusmärgid Teeninduskohamärgid Lisateatetahvlid. (2-3 tundi)

Ülesanne: Tuletada meelde liiklusmärke kooliteel. Miks on tee ääres liiklusmärk, mitte näiteks kiri „Parempööre keelatud“? Kuidas asju ja inimesi liiklusmärkidel kujutatakse? Milliseid liiklusmärke vajaks meie kool? Kuhu need paigutada? Teha märk ja paigutada see koolis vajalikku kohta ; võib olla ka mujale kooli territooriumile

Huvi tekitamiseks võiks uurida eelkõige harvaesinevaid liiklusmärke, nt kämping, ujumiskoht, vanurid teel jne.

Meetod: arutlus, individuaaltöö.

Õpitulemused: õpilane

- kasutab sõnumi edastamise visuaalseid võtteid
- uurib liiklusmärkide kujundusi
- loob uusi liiklusmärke.

4.17. KLASSITSISM, BAROKK, REALISM, IMPRESSIONISM, POSTIMPRESSIONISM.

Nende põhijoonte otsimine, omase tehnika ja teema leidmine.

Ülesanne: Valida endale meelepärane teema ja tehnika, nii et see mahuks kolme õppetundi. Mõelda välja, kirjeldada oma ideed teistele ja teostada see.

Meetod: individuaaltöö.

Õpitulemused: õpilane

- püstitab endale ise teema ja ülesande
- teostab idee sobivate vahenditega
- planeerib oma idee teostamiseks kuluva aja oskuslikult.

1. Teema: Klassitsismi ja baroki põhijooned PÕHIJOONED.

2. Teema: Klassitsism: (nt. prakt. tööd: trjumfikaar, trofeekimp),

3. Teema: Realism, (nt prakt. tööd: romantilisele ja realistlikule jutukesele illustratsioonid, tušš ja sulg koos akvarelliga).

4. Teema: Impressionism, postimpressionism: (impressionistlik postkaart, kuulsa kunstniku töö jälgendamine).

Eelnevad harjutusülesanded töölehtedel. Uurimine.

Ülesanne: luua stiilne muster-kompositsioon. Guašš värvide kasutamine kompositsiooni loomisel.

Õpitulemused: õpilane

- uurib ja leiab barokile ja klassitsismile omaseid tunnuseid, ornamente, värve
- saab esitleda oma tööd.

4.18. OPTILINE ORNAMENT. RUUMILLUSIOONID.

Ülesanne: Luua sirkli, joonlaua, hariliku pliiatsi ja musta tuši või musta markeriga geomeetriline, ruumiline ornament.

4.19. PERSPEKTIIV – JOONPERSPEKTIIV KAHE KOONDPUNKTIGA.

Geomeetriliste objektide kujutamine ruumiliselt, kolmemõõtmeliselt kahemõõtmelisel paberil. Varju kasutamine (omavari, langev vari).

Õpitulemused: õpilane

- oskab joonestada kahe koondpunkti kasutamisega ruumiliselt
- oskab näha ja kujutada omavarju ja langevat varju.

4.20. Kirjaõpetus: KIRJA TEKKIMINE JA STIILID. Harjutustööd sule ja tušiga.

Lihtsa teksti kujundamine.

Õpitulemused: õpilane

- teab kirjastiile
- teab kirjakunstnikke
- oskab kasutada sulge ja tušši kirja loomiseks
- oskab teksti kujundada.

4.21. KIRJAÕPETUS: HAIKU loomine ja illustreerimine tuši ja sulega.

Õpitulemused: õpilane

- oskab kujutada graafiliselt
- oskab luua ja seostada teksti illustratsiooniga.

4.22. MÜNDI, MEDALI KUJUNDAMINE voolimismassist või **GRAFFITIS** teksti või sõna kujundamine (märk ja sümbol, graffiti) akrüül- või guaššvärvidega (vastavalt võimalusele).

- graffiti loomine (ajalugu, tekkimise põhjused)
- märgi, mündi, medali kujundamine.

Õpitulemused: õpilane

- oskab kasutada märke, sümboleid
- teab, mis on graffiti ja miks tekkis.

4.23. MEEDIA. MASSIKUNST (film, video, reklaam) **PLAKATI KUJUNDUS.** Plakati kujundamine Eesti filmile. Taaskasutatavate materjalide kasutamine. Kollaaž, kompositsioon.

Õpilane oskab arutleda ja mõelda kaasa meedia headele ja negatiivsetele külgedele. Grupitööna valmib mõistekaart ja plakat.

Õpitulemused: õpilane

- saab koostöö kogemuse
- oskab näha meedia erinevaid ülesandeid ja nii häid külgi, kui ka ohte.

4.24. TRÜKIGRAAFIKA. LINOOLLÕIGE. Klišee, tõmmis.

Linoollõike tehnikas tööle teemaga "MERELIND" luua kavadid ja kanda valitud lind kupeeri abil linoleumile ja kanda see plaadile. Kõik, mida ei lõika, värvida mustaks.

Klišee trükkimine, tõmmiste tiraaži signeerimine.

Õpitulemused: õpilane

- teab, mis on linoollõige, kõrgtrükk, klišee, tõmmis, autoritiraaž.

4.25. OSALEMINE OMA TÖÖDEGA EMMASTE PÕHIKOOLI ÕPILASTÖÖDE NÄITUSEL SÕRU MUUSEUMIS.

Õpitulemused: õpilane

- väärtustab enda tööd
- väärtustab ja suhtub lugupidavalt kaaslaste loomingusse
- saab võrrelda oma töid kaaslaste töödega ja õpib ja saab kogemusi, uusi mõtteid näituselt
- tunneb ennast kogukonna liikmena
- tunnetab oma juuri hiidlase ja eestlasena
- saab tagasiside näitust külastatavatelt inimestelt
- tunneb uhkust ja rõõmu oma tööst
- saab enesekindlamaks.